
ÖTÜKEN

SHERLOCK HOLMES'E KARŞI CİNGÖZ RECAİ

PEYAMİ SAFA
SERVER BEDİ

NOTLANDIRARAK YENİ HARFLERE AKTARAN
EROL ÜYEPAZARCI

"İSTANBUL'A BİLHASSA "CİNGÖZ RECAİ"Yİ TEVKİF İÇİN
DAVET EDİLEN MEŞHUR İNGİLİZ POLİS HAFİYESİ
"SHERLOCK HOLMES"ÜN BU ŞEYTANİ HIRSIZI
YAKALAMAK İÇİN NELER YAPABİLDİĞİNİ GÖSTEREN
SON DERECE MERAKLI, HEYECANLI VAK'ALAR…"

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1386
EDEBÎ YAYINLAR: 727

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-785-4

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Son Okuma: Samet Ocakdan

Kapak Tasarımı: Zafer Yılmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Karakış Basım

Baskı: ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Göztepe mah. Kazım Karabekir cad. No: 32
Mahmutbey-Bağcılar/İSTANBUL
Tel: (0212) 446 38 88 Pbx • Faks: (0212) 446 38 90
Sertifika Numarası: 10766

İstanbul- 2019

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

İÇİNDEKİLER

SHERLOCK HOLMES'E KARŞI CİNGÖZ RECAİ (Erol Üyepazarcı) 7

KAYBOLAN ADAM 15
KARANLIKTA HÜCUM 33
HAN BASKINI 51
YERİN DİBİNDE SESLER 69
GECE TUZAĞI 87
ATEŞTEN GÖZLER 105
SEKİZ ADIM KALA! 123
AL KANLAR İÇİNDE 139
İMDAT! 155
GECE KUŞLARI 171
ŞEYTANİ TUZAK 187
SAHTE SHERLOCK 203
DOMUZ SOKAĞI VAK'ASI 219
POLİS TUZAĞI 235
CİNGÖZ'ÜN ZİYAFETİ 253

SHERLOCK HOLMES'E KARŞI

CİNGÖZ RECAİ

Ötüken Neşriyat'ın okuyucularına vaat ettiği Peyami Safa'nın Server Bedi adı altında kaleme aldığı Türk polisiye edebiyatının en tanınmış figürü *"Cingöz Recai"*nin öykülerinin özgün metinlerine sadık, sansürsüz ve açıklamalı yayımlarının dördüncüsü olan *"Sherlock Holmes'e Karşı Cingöz Recai"* ile karşınızdayız. Bundan önce *"Cingöz Recai'nin Harikulâde Sergüzeştleri", "Cingöz Recai Kibar Serseri"* ve *"~~Civa Necati~~ Cingöz Recai'nin Harikalı Sergüzeştleri"* dizilerini yayımlamıştık.

Daha önce de belirttiğimiz gibi Server Bedi ilk *Cingöz Recai* öyküsünü 1924 yılında yayımladı ve Latin harflerinin kabul edildiği 1928 yılına kadar Arap harfleriyle yukarıda isimlerini verdiğimiz üç dizi ile bugün elinizde tuttuğunuz *"Sherlock Holmes'e Karşı Cingöz Recai"* dizisini kaleme aldı. Öyküler okuyucu katında çok tutuldu ve tekrar tekrar basıldı. Bu dizilerdeki öyküler 16-32 sayfalık uzun öykü formatında yapıtlardı; her öykü başlı başına ayrı bir konu etrafında dönüyorsa da aralarında ilişkiler vardı ve bu öyküleri yazıldıkları diziler içinde kronolojik sırasıyla okumak kahramanımızın niteliklerini anlamak ve polisiye kurgunun keyfini tatmak açısından önemliydi. Maalesef özellikle yazarın ölümünden sonra yayımlanan yapıtlarda söz konusu ettiğimiz birbirinden farklı dört diziden birbiriyle ilgisi olmayan üç beş öyküyü alarak bir kitap halinde neşretmek yoluna gidildi ve üstelik de erotik oldukları bahanesiyle bazı bölümler de sansür edilerek bu öyküler anlamsızlaştırıldı.

Bir polisiye roman çokseveri olarak özellikle gençlere *Cingöz Recai*'yi okumak ve tanımak önerisini yaptığım zamanlar aldığım yanıtlarda bu başarısız yayımların neden olduğu *"Siz çok önemli ve ilginç diyorsunuz; ama biz pek öyle görmedik, düş kırıklığına uğradık"* cevapları beni hep üzmüş ve rahmetli Peyami Safa'nın *Cingöz Recai*'sinin itinalı bir baskısının gerekliliğine beni inandırmıştı.

Ötüken yetkililerinin ve editörümüz Göktürk Ömer Çakır'ın daveti üzerine ve onların bütün koşullarımızı severek yerine getirmeleri sonucunda ilk kez *Cingöz Recai* öyküleri özgün metinlere dayanan, sansürsüz ve kronolojik sıralamaya uygun olarak yayımlanma olanağını bulmuş oldu. Polisiye roman severlerin Türk polisiye edebiyatının bu en bilinen kahramanının öykülerini bu kez okudukları zaman, öykülerin yazıldığı günlerin deyişiyle "mütelezziz" olacaklarını, yani okuduklarından lezzet alacaklarını umuyoruz.

Server Bedi'nin uzun öykü formatındaki son dizisi *"Sherlock Holmes'e Karşı Cingöz Recai"*dir. Yazar, 1924-1928 arası *Cingöz Recai* maceralarını uzun öykü formatında yazmayı tercih etmiş, 1925 yılında *Cingöz'ün Esrarı* adında tek bir roman kaleme almıştır.[1]

1928 yılından sonra ise yazarımızın *Cingöz Recai* maceralarını roman formatında yazmayı yeğlediğini görüyoruz. 1928-1961 arasında kaleme aldığı yedi adet *Cingöz Recai* romanı önce çalıştığı gazetelerde tefrika edilmiş ve bunlardan beş tanesi kitap olarak yayımlanmıştır. Ötüken bu yedi romanı da yayımlayacak ve *Cingöz'ün Esrarı* ile birlikte yazarımızın sekiz *Cingöz Recai* romanı yine özgün metinlerine sadık ve açıklamalı olarak okuyuculara sunulacaktır.

[1] Bu roman yayınevimizce, Didem Ardalı Büyükarman ve Süheyla Ağan'ın aktarımıyla 2018 Kasım'ında yayımlanmıştır.

1928'den sonra Server Bedi'nin, çoğu, arkadaşı Yusuf Ziya Ortaç'ın *Akbaba* dergisinde olmak üzere kısa öykü formatında bazı *Cingöz* öyküleri kaleme aldığı bilinmektedir. Bu arada 1924-1928 arası yazdığı ve bizim dört dizi olarak yayımladığımız uzun öykü formatındaki *Cingöz Recai* öykülerine ise bir daha dönmemiş, yaşarken eski dizilerini birkaç kez yeniden yayımlatmış ama ne dizi şeklinde ne de uzun öykü formatında kahramanının maceralarını kaleme almıştır. Bunun tek istisnası ilk dedektif mecmuası olan *Detektif Magazin* dergisinin 1950 Ocak'ında çıkan üçüncü sayısında neşredilen *Zümrüt Gözler* adlı öyküsüdür.

Sherlock Holmes'e Karşı Cingöz Recai dizisi on beş ayrı öyküden oluşmaktadır. Dizideki kitaplarda, Cingöz Recai'nin amansız rakibi Serhafiye Mehmet Rıza'nın daveti üzerine İstanbul'a gelen Sherlock Holmes ve Doktor Watson ile kahramanımızın mücadeleleri söz konusu edilmektedir. Bu diziden çıkan öykülerin listesi aşağıdadır:

1 - *Kaybolan Adam*, 2 - *Karanlıkta Hücum*, 3 - *Han Baskını*, 4 - *Yerin Dibinde Sesler*, 5 - *Gece Tuzağı*, 6 - *Ateşten Gözler*, 7 - *Sekiz Adım Kala*, 8 - *Al Kanlar İçinde*, 9 - *Gece Kuşları*, 10 - *İmdat*, 11 - *Şeytani Tuzak*, 12 - *Sahte Sherlock*, 13 - *Domuz Sokağı Vak'ası*, 14 - *Polis Tuzağı*, 15 - *Cingöz'ün Ziyafeti*.

1944'te Güven Yayınevi, *"Sherlock Holmes'e Karşı Cingöz Recai"* dizisini ilk kez Latin harfleriyle yayımlamıştır. Bu dizi 1953'te Sabri Özakar tarafından üçüncü kez yeniden basılacaktır.

Dizideki ilk on üç öyküde Sherlock Holmes Cingöz Recai karşısında hep başarısız kalmakta bu da ünü dünyayı sarmış polis hafiyesini çok üzmektedir. Onun bu halini arkadaşı Doktor Watson da gözlemleyecek ve Sherlock Holmes'e açık açık ifade edecektir:

-Evet Holmes, İstanbul'a geldiğimizden beri ben sizin halinizde mühim bir değişiklik görüyorum. Geceleri tam vaktinde uykunuz gelmiyor, yatağa girmemek için bahaneler arıyorsunuz, eskisi kadar iştihalı yemek de yemiyorsunuz, vaktiyle günde on bir defa doldurduğunuz piponuzu şimdi on dokuz defa dolduruyorsunuz, eskisinden fazla pipo içiyorsunuz, sabahları uyandığınız vakit, eskiden güzel bir hayata başlamaya emin bir adam gibi tatlı bir kahkaha attığınız halde şimdi ekseriya kuru bir öksürük bırakıyorsunuz. Bu değişiklik yalnız uzvi hayatınıza da münhasır değildir, hatta muhakkak ki maneviyatınız da bir teşvişin mahsulüdür. Neşeniz azalmıştır, kendinize eskisi kadar güvenmiyorsunuz ve bütün dünyanın mağrur Sherlock Holmes'ü, İstanbul'da kendini küçük görmeye başlamıştır. Bu kadar çok değişikliklerin hakikatte bir tek sebebi vardır, o da müştereken dehasına iman ettiğimiz "Cingöz Recai"ye karşı düçar olduğumuz mağlubiyetlerdir. Biz İstanbul'a bu melun kibar serseriyi tevkif etmek için geldiğimiz halde alelade bir takım zabıta teşkilatı yaparak ancak hizmet edebiliyoruz. Cingöz Recai bugüne kadar on üç vak'ada da elimizden kaçtı; her zaman en büyük muvaffakiyetlerle iftihar eden meşhur Sherlock Holmes'ün bu hezimetlerden müteessir olmaması kabil midir?[2]

"Sherlock Holmes'e karşı Cingöz Recai" serisinde Server Bedi, Arsène Lupin yazarı Maurice Leblanc'a öykünmüş ve onun gibi kahramanını Holmes ile karşılaştırmıştır. Recai de, Lupin gibi Holmes karşısında her zaman kazanacak ama Server Bedi, Sherlock Holmes'ü Leblanc'ın yaptığı gibi en sonunda boğup öldürmeye layık olacak kadar antipatik göstermeyecek, ona daha ılımlı hatta saygılı yaklaşacaktır.

Mesela Holmes, Recai'nin tuzağına düşecek ve kahramanımız onun elini kolunu bağlayıp rahatça soygun yap-

[2] "Sherlock Holmes'e Karşı Cingöz Recai" dizisi, 14. öykü: "*Polis Tuzağı*".

mak için dönemin ünlü oteli Pera Palas'a gidecektir. Ancak deneyimli Holmes, bağlanırken, bağlarından daha sonra kolaylıkla kurtulabilmek için en elverişli durumu yaratabilmek amacıyla, kollarını göğsü üzerinde çapraz vaziyette tutacaktır. Cingöz ve adamları buna dikkat etmediğinden, Holmes, Cingöz'ün tahmininden çok erken zamanda bağlarından kurtulacak ve az kalsın Cingöz'ün başarısını engelleyecektir. Aslında Recai, Holmes'ün bir İngiliz centilmeni olarak *"otelin bütün odalarını arayıp bütün müşterileri rahatsız etmek gibi iptidai bir usule başvurmak istememesinden"* yararlanmak suretiyle yakasını kurtarabilecektir.[3]

Cingöz ile Holmes yaşadıkları 14 macerada birbirlerini takdir edecekler, beş aydan fazla İstanbul'da kalan Holmes, artık kentimizden ayrılırken Cingöz'ün yeni bir marifetini işitecek ve *Şark Bankası Direktörü Papazyan Efendi*'yi kurtarmak isterken yeni bir tuzağa düşecektir. Ancak bu kez Cingöz Recai Holmes'e bir veda ziyafeti hazırlamıştır ve Papazyan'a yapılan saldırı bu işin maskesidir.[4]

Sherlock Holmes'e Karşı Cingöz Recai dizisi bu sevimli, çapkın, kibar kahramanımızın en eğlenceli ve polisiye kurgusu zaman zaman en üst aşamaya çıkan öykülerinden oluşmaktadır. Server Bedi bu diziden altı yıl sonra yazdığı *Arsène Lupin İstanbul'da* adlı romanında bu kez kahramanını kendine çok benzeyen Arsène Lupin ile karşılaştıracak ve onu da alt edecektir.

Bu dizi ile Server Bedi'nin uzun öykü formatında yazdığı *Cingöz Recai* maceralarını bitirmiş oluyoruz. Bundan sonra yazarımızın 1924-1928 döneminde aynı formatta ve dizi olarak yayımladığı diğer polisiye kahramanlarının, yani *Çekirge Zehra, Tilki Leman* ve *Kartal İhsan*'ın hikâyelerini aynı şekilde hazırlayıp siz okuyucularımıza sunacağız. Bunların birkaç istisna dışında Latin harfleriyle hiç yayım-

---

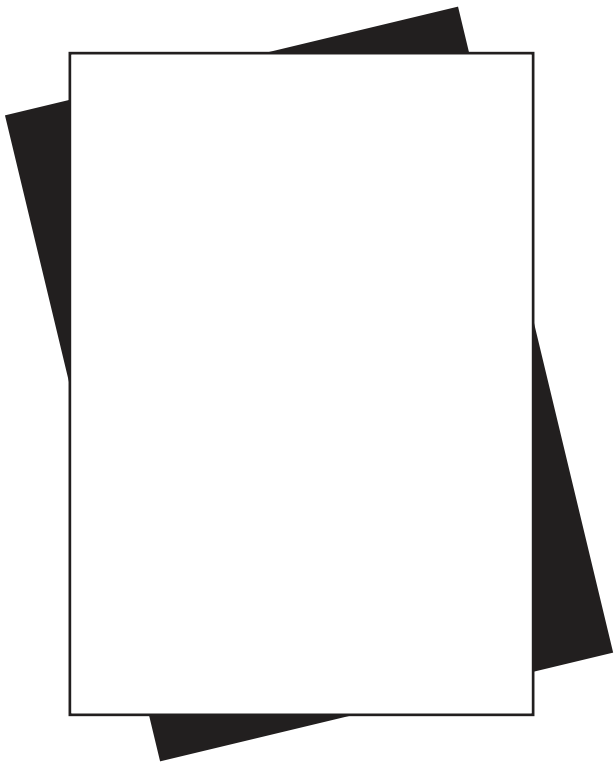
3 *"Gece Tuzağı"* öyküsü.

4 *"Cingöz'ün Ziyafeti"* öyküsü.

lanmadıklarını belirtirsek polisiye roman meraklısı okuyucularımızın ilgisi muhakkak ki artacaktır.

Son olarak dizideki öykülerin özgün metne tamamen sadık kalarak Latin harflerine çevrildiğini, özellikle imla işaretlerinin kullanımında yazarın tercihlerine uygun davranıldığını belirtmek isteriz.

Erol Üyepazarcı
Şubat 2019, Etiler.

KAYBOLAN ADAM

Muharriri: Server Bedi

Sahip ve Naşiri:
"Gün Doğdu" Matbaa ve Kitaphanesi
İstanbul
1928

-1-
SHERLOCK HOLMES İSTANBUL'DA

Gece yarısına yirmi dakika kala, İstanbul Polis Müdüriyetinin kapısında büyük ve mükellef[1] bir otomobil duruyordu. Kapıdaki nöbetçilerin hürmetkâr selamları arasında, iki genç, müdüriyet binasından çıktılar ve otomobile bindiler.

Bunlardan biri polis müdürünün bizzat kendisi, öteki de "Cingöz Recai" ile senelerce mücadele eden maruf sertaharri memuru[2] Mehmet Rıza idi.

Otomobil bu zabıta rüesasını[3] Sirkeci Garı'na götürdü. Avrupa treni henüz gelmiş olduğu için garın önünde, bahçesinde büyük bir faaliyet ve canlılık görülüyordu. Memurlar, hamallar, istikbalciler,[4] seyahat cemiyeti azaları, oraya buraya koşuşuyorlar, memleketimizi henüz görmeye başlayan seyyahlara rehberlik ediyor, işlerine bakıyorlardı. Otomobiller, karanlıkta bir canavar gözü gibi parlayan projektörleriyle hareket ediyorlardı.

Polis Müdüriyetinin otomobili durup da kapısı açılınca birkaç memur koştular.

Müdür başını pencereden biraz uzatarak sordu:

-Geldi mi?

-Geldi efendim... Garın salonunda sizi bekliyorlar.

Polis müdürü, Mehmet Rıza ile beraber otomobilden indi ve yanında müdüriyetin tercümanı, diğer memurlarla beraber garın salonuna girdi.

Orada, bir köşede iki kişi ayakta bekliyordu. Bunlardan biri, diz kapaklarından aşağıya kadar uzun, gayet bol, ağır

---

1 Eksiksiz, özenli bir şekilde yapılmış.

2 Tanınmış başdedektif.

3 Üst yöneticilerini.

4 Karşılayıcılar.